

Dimocrasira Ekba Murq'a Bilinuk'h
Eritrea/Hodde
ዲሞክራሲያዊ ወደብ ብሄረ ብሌን
ኤርትራ/ሆደ

ፍሬዕ እኩባ ሙርቋ ብሌንኹ
ኤርትራ/ሆደ
التنظيم الديمقراطي لقومية
البلينا الأرترية (هودي)

Democratic Organization of Blin Nation of Eritrea/Hode

ሓደ መስከረም ዝኸሪ ምጅማር ብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ

ብዲሞክራሲያዊ ወደብ ብሄረ ብሌን/ኤርትራ/ሆደ

መበል 59 ዓመት ባሕቲ መስከረም እንቋዕ ኣብጽሓና። ባሕቲ መስከረም ነባሪ ንምጽብራቕ ልዑል ዘይተምበርካኺ ባህርያት ኤርትራውያን እያ። ባሕቲ መስከረም ሉኡላውነትና ወኒንና ኣብ እነብዕለሉ እዋን ማዕረ ማዕሪኡ ን ጅግና ኣቦና ሓምድ እድሪስ ዓዋተን ቐዳሕትን ጸለምትን ሱዊኣትና ብልዑል ሓበንን ክብርን እንዝክረሉ እዋን እውን እዩ። ሕድሪ ሱዊኣትና ንፍትሸላ፣ ዝጎደለ ክንምልእ ቃል ንኣትወላንያ።

ኣመጻጽኣ ኤርትራ ዘይርድኣም ወይ ደይ መደይ ኢሎም ንታሪኽና ዘመርስሉን ይዕቢተኛታትን ንደቅና ከየዘንግዑ፣ ምስል ኢልና ታሪኽና ሓቢርና ንርኤ። ኣብ ታሪኽ መዋእል 'ዚኤን ሎሚ ኢትዮጵያን ኤርትራን ሱዳንን ጁቡትን ዝበሃላ ሃገራት ብፍላይ ሰሜናዊ ወገን ኤርትራ ኢትዮጵያ ናይ ነዊሕ ዘመናት ስልጣኔ እም ናተን ፊደልን ዓወደ ኣዋርሕን ዝነብረንዮን። ብስነ-ሰብ (Anthropology) ከርሲ ቀዳሞት ሰባት ከም ዝነበረን ታሪኽ ኩዕታ ይምስክር ኣሎ። እዚ ምዕባሌ እዚ ግን ብደፋኢታዊ መንገድን ብዕዳጋን ካልእ ኣገባብን ሃገር ክይሃነጸ ብመግዛእቲ ኤወሮጲዊያን ተቆጽዮን። እዚ ባደል እዚ ነዚኢኒ ሃገራት ጥራይ ዘይኮነ ንኹለን ሃገራት ሳልሳይ ዓለም ዝበጽሖ ዕጫዮ።

ንጉስ ኢንበርቶ ንጉስ ጣልያን ብ1891 እዛ ናይ ሎሚ ኤርትራ ብሓይሊ ብረት ኣንበርኪኹ ብሕታዊት ግዝኣቱ ሙኪና ብኣዋጅ ካብ ዘለጠላ ዕለት ፊቲና ዘይኮነ ከይፈቶን ደቂ ሃገረ ኤርትራ ኮናና። እተን ጎረባብቲ ሃገራትውን ብብግዜኡ ብመራሕተን ንደባት ዝምልከት ፊርማታትን ኣቐሚጠንዮ። ነቲ ናይ ሎሚ ምድረ ቅርጺ ኤርትራ ተቀቢለን። መግዛእቲ ሱሱዕን ጨቕንንዮ። ዘነይት ኣይኮነን እንተኾነ ንረብሓኡ ክብል ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ብዘወርዶ ዝነበረ ሕብራዊ ጭቆናን ምዝመዛን ብስነኣምሮን ብባህልን ደቂ ሓንቲ ሃገር ገርና። ኩሉ ሃገራት ሳልሳይ ዓለምውን በዚዮ ቆይሙ። ሓደ ስድራን ሓደ ሕብረተሰብን ኮና ናትና ናቶም፣ ንሶም ንሕና፣ ሰብና ሰቦም፣ መሬትና መሬቶም፣ ዝብል ኣምር ብብቅሩብ ንኣንጎልናን ንባህልናን ወሪሶ ብብግሓቱ ነጻ ክንከወን ተቐቢሶና። ተቐውምቲ ኣቦታትና ኣብ ቤት ማእሰርቲ ናኹራን ካልእን ሓቕቕዕም ኣብ ባሕሪ ተደርበዮምንዮም።

እንግሊዝ ነዚ ሓቕ እዚ ስለ ዝተረድኡዮ ምስ ጣልያን ኩናት ክገጥም ከሎ ብነፈርቲ ገይሩ "ደቂ ኤርትራ ዓሳክር ጥልያን ዘሎኹም፣ ንጣልያን ራሕራሕኩም ኣብ ሓይሊ ክዳን እተወ፣ ኣነ ከም ጥልያን ክገዝኣኩም ዘይኮነኩ ሓራ ከወጽኣኩምዮ መጺኤ" ዝብል ጸሓፊት ብነፈረቲ ዝብትን ዝነበረ። ኣቦታትናውን ድልዮቶምን ባህጎምን ስለ ዝነበረ ንመሳርዕ መከላኸሊ ሓይሊ ጣልያን እናሰበሩ ናብ ኪዳን ሓይልታት ምስ ብረቶም ኣትዮም። ናይ ከረን (ጥንቐልሓስ) ኩናት ብ1941ዓም ክዕወት ህዝቢ ኤርትራ ንኪዳን ሓይልታት ስለ ዝደገፈዮ። ህዝቢ ብሌን ኣብ'ዚ ኩናት ዝኸፈሎ ሂደትን ንብረትን ምስ ግዜ ክግለጽ ንሰግሮ።

እንግሊዝ ኣስመራ ምስ በጽሖ ኣቦታትና ኣብ ራብዓይ መዓልቲ ተኣኪቦም በል ናጽነትና ሃብና ምስ በልዎ ከይገረሞ ኣይተረፈን ሚኸኒታት ዘርዚሩ ተዓገሱ ናይ ሕራሕ ሕጂ ድማ ካብ ሓምሸተ ሰብ ንላዕሊ ከይትእከቡ ክሳብ ንሕና ነፍልጠኩምዮ ዝበሎም። እንተኾነን ባህግን ድልዮትን ህዝብና ብኣሜሪካን ብእንግሊዝን ንእስትራተጂካዊ መኸሰቦም ክብሉ ናብ ሃጺይ ኢትዮጵያ ብጉልባብ ፈደረሽ ኣሕሊፎም ሂቦና። እዚ ባዕሎም ዝኣመንዎ ሓቕዮ። ሃጺይ ኢትዮጵያውን ክበልዕ ዝበለ ሓዉ ኣፉ ድልዮትን ባህግን ህዝቢ ኤርትራ ክርዳእ ስለ ዘይደለዮ ንዕምሩ ዘሕጽር ምስ ህዝቢ ኤርትራ ተጻሊኡ። በዚኣ መዓልቲ ነዚ ባህግናን ድልዮትና ህዝብና ኩወን ክገብሩ ብዙሕ ሰላማዊ ቃልሲ ተኸይዱ ዝሰምዕና ስለ ዝሰኣና ብ1961ዓም ብረታዊ ቃልሲ ጀሚርና። እዚ ባህሪ ፍትሕን ዲሞክራሲና ህዝብና ብሙሉእ ዝዕወት እቲ ቃልሲ ወጹዓት ደዉ ክብል ኣይኮነን።

ንሉኡላውነትና ብ1991 ነቲ ኩናት ብዓወት ብረት ብ1993 ድማ ብፖሎቲካዊ ኣገባብ ዛዚምናዮ። ድሕሪ ነጻነት ሕረስ ሓረስታይ ንገድ ነጋዳይ ተማሃር ተማህራይ ክእወጅ ትጽቢት ኔርና። ኩሉ ዓጸባን ባርነትን ካብ ዝባና ተቐንጢጡ ኢልና ሓሲብና። እንተኾነ ኣብ ዉሽጥና ብጸላእትና ዝተደጎለ ጸልኢ ብሃግናን ድልዮትናን ኮንቱ ኩይኑ ተሪፉ። እዚ ገባቲ ስርዓትውን ካብ ቅድሚኡ ዝነበሩ ዘይመሃር ኮይኑ እንበር ናትና መኸተ ጸረ ዕብላን ጭቕናን ኣብ ደምና ዘሎ ስለ ንሱውን ከም ቅድሚኡ ዝነበሩ ክወድቅዮ።

ክቡራት ደቂ ሃገርና ሎሚ ኣብ ቅድሚና ክልተ ምርጫ ኣሎ። ከም ኣቦታትና ንጭቆናን ንድሕረትን ብሓደ ኮና ዝወሰደ ይወሰድ ዝወደቐ ይወደቅ ክሳብ መጠረሽታ ምምካትዮ፣ ናይ ግዜና ጭርሖ "ይኣክል"ዮ። እቲ ካልኣይ ምርጫ ብፍርሕን ብበለጽን ተጎልቢብካ ሬሳኻ እኳ ኣብ መሬቱ ዝግባእ ባህላዊ ቀብሪ ከይትገበር ንዝኸልኸል መንግስቲ ምግልጋልዮ። ምርጫና እታ ቐዳመይቲ ከም ትኸወን ኣይንጠራጠርን። እንተኾነ ኣብ'ዚ ተሓናኻቕ መድረኽ ዝንጀልሕጡ፣ ብምፍላጥን ብዘይፍልጥን ጽልእን ትምክሕትን ኣብ ማእከልና ዘንብድብዱ ጉጅሌታት ንርኢ ኣሎና። "ኣግኣዝያን ከምኡ ትግራኝ ትግራኝ" ንበሃል ይብሉ። ታሪኽ ናይ'ዞም ዘልዕልዎም ህዝብታት ግን ጽልእን ትምክሕትን ኣይነበሮን። ታሪኽ ዘይንብሉ እቲ ቃልሲ ስለ ዝነዉሐም ኣቕራጭ መንገዲ ህሰስ ዝብሉ ይመስሉ። ካልኣት መስዋእቲ ኣቦይ "ኮንቱ" እዩ ኔሩ ዝብሉና ይጓነፉና ኣለዉ። እዚ ማይ ንዓቕብ ክልስ ሓሳብ መበቐሉ ካበይዮ ኣይተፈልጠን። ንሶምውን ናይ ሕርቓንን ናይ ቂምን ጸገም ዘለዎ ይመስሉ። ብሃግን ድልዮትን ሱዊኣትና ፍትሕን ዲሞክራሲንዮ ዝነበረ። ነዚ ዕላማታት ድማ ተሰዊኡም። እቲ ዝምሕልን ዝጥሕልን ዝነበረ ከም ቅጫ እንተተገምጠለስ እቲ ጅግናን ሓርበኛን ተጋዳላይን ህዝብን ታሪኹ ክንዓቕ ኣይግባእን። ዝተረፈና ሕድሪ ስለ ዝገደፉና ንሕና ነተግብሮ ይበሃል እንበር ኣብ ኣደባባይ ወጺኢካ ርብዓ ኣብኻን ኣዴኻን ከይገበርካ ንታሪኽካ ሙንሻዉን ምሕጫጭን ነገር ደሓን ኣይኮነን ኣምር ህንጻት ሃገርውን ዝሰሓተዮ። ክቡር መንእሳይ ኤርትራ ጥንቐሊዒት ኮንካ ጡፍ ምስ ትብል ኣብ ገጽካዮ ዝወርድ እም ኣይትዓሹ ንታሪኽካ ባዕልኻ ፍልሖ ኣይትኹኖ፣ ጽባሕ ንርእሳ ኢላ ክትጸብሕኻ።

ካልእ እዋናዊ ሕቶ ሎሚ ሃገርን ህዝብን ምድሓንዮ። ኣብ ዉሽጢ ዝነበር ህዝብና በትን ኮሮና በትን ሓለንጊ ገባቲ ስርዓት ክልተ ኣደራዕ ይወርዶ ኣሎ። ፖሎቲካዊያን ዉድባትውን ነዚ ዝተረዳእናዮ ንመስል። ብፍላይ በቲ ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንዲሞክራሲያዊ ለዉጢ (ኤሃባለ) (ዲሞክራሲያዊ ወደብ ብሄረ ኤርትራ/ሆደ ኣባሉና) ዝኸይድ ዘሎ ዘተን ምቅርራብን እናምነስና ካብኡ ንላዕሊ ህዝብና ይሓተና ኣሎ። ክንስምዎ ናይ ግድንዮ። ንሱ ዝሓተና ዋሕስ ሃገርን ህዝብን ዝኾነ ፍትሕዊ ጽላል ናይ ኩሉ ደንበ ተቐውምዮ። ኣብ እዚ ግዜ ወዓል ሕደር ዘዮድልዮ ሙኪኑ ኩሉ ፍትሓዊ ዝርድኦ ዕማምዮ። ንሕናውን ብዘይቅድመ ኩነት እዚ ድልዮት ህዝብና ክዕወት ተሂህና ክንሰርሕ ቃል ንኣቱ።

ኣብ መጠረሽታ እቲ ወጃሕጃሕ ናይ ገባቲ ኤርትራን ቐ/ሚ እትዮጵያን ዓፊሩ ዓፊሩ ዝግ ይብል ኣሎ። እዚ ዝግ ግን ብቃልሲ ወጹዓት ዝመጸዮ። ሕጂውን ክንዛነ ይብልናን። ዓሰብ ኣብ ኢድ ዓረብ ኣቲያ ከም ድላዮም ይስዕሱዕላ ኣለዉ። እዚ ቕጹር ናይ ሰብ ሃብቲ ዓለም ዝኾነ ሰብን ጉጅሌኡን ነዛ ሃገር ሓደጋዮም። ኤርትራ ሰላምን ምርግጋእን ትረክብ ኣብ ፍትሓዉን ዲሞክራሲያዉን ቕዋማዉም መንግስቲ ጥራይዮ። ነዚ ክንብቅዕ ዕርፊ ቃልሲ ኣጽኒዕና ተኸባቢርና ክሳብ ዓወት ንመርሽ። ዓወት ንሓርነታዊ ቃልሰና!!!

ዘለኣለማዊ ክብሪ ንሱዊኣትና!!!

ሓደ መስከረም ናይ ወሎዶታት ክብሪያ!!!